

คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒/๒๕๕๔

วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยพัฒนา

ความเป็นมาและข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๑๕๑๖ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ กราบเรียนประธานศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า “...นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยพัฒนาเป็นพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

๑. เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๓ คณะผู้จัดตั้งพรรคไทยพัฒนา จำนวน ๑๕ คน ได้จัดประชุมเพื่อกำหนดนโยบายพรรค ขอบังคับพรรค และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรค

๒. เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคไทยพัฒนา ได้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยมีคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๑๕ คน

๓. เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยพัฒนา

๔. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยพัฒนา กรณี นายไพฑูรย์ สุนทรวิภาต หัวหน้าพรรคขอลาออกจากตำแหน่ง ซึ่งทำให้คณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งหมด ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยพัฒนา ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๓

“ซึ่งภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยพัฒนา คือภายในวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ที่พรรคไทยพัฒนาต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕

“เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวข้างต้นแล้ว ปรากฏว่าพรรคไทยพัฒนาไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ...ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยพัฒนา ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง...”

ต่อมานายพคุณ อุตมา รองหัวหน้าพรรคไทยพัฒนา รักษาการแทนหัวหน้าพรรค ได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๔ ซึ่งแจ้งต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปความได้ว่า

๑. พรรคไทยพัฒนาได้รับอนุมัติการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ ตามทะเบียนเลขที่ ๗/๒๕๕๓ เมื่อได้รับอนุมัติการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วได้เชิญคณะกรรมการบริหารพรรคเข้าร่วมประชุมเพื่อดำเนินการหาสมาชิกพรรคตามที่รัฐธรรมนูญระบุไว้ และได้ดำเนินการหาสมาชิกพรรคที่ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงใต้โดยมีได้หนึ่งนอนใจแต่อย่างใด

๒. หัวหน้าพรรค คือ นายไพบูลย์ สุนทรวิภาต บริหารพรรคไม่เป็นไปตามมติพรรคและข้อบังคับพรรค มีความขัดแย้งกับคณะกรรมการบริหารพรรคอยู่เสมอ ซึ่งต่อมานายไพบูลย์ได้ยื่นใบลาออกจากการเป็นหัวหน้าพรรคไทยพัฒนา พรรคจึงทำการเรียกประชุมกรรมการบริหารพรรคเพื่อดำเนินการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคใหม่ โดยย่ำให้คณะกรรมการบริหารชุดใหม่ที่รับการเปลี่ยนแปลงช่วยกันหาสมาชิกให้ครบ และจัดตั้งสาขาพรรคตามกฎหมายมาตรา ๒๕ เพราะเวลาเหลือน้อย เมื่อครบกำหนด ๑๘๐ วัน ในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ แล้ว พรรคดำเนินการหาสมาชิกได้เพียง ๒,๒๕๓ คนเท่านั้น

๓. พรรคไทยพัฒนาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญให้โอกาสแก่พรรคไทยพัฒนา โดยขอยืดเวลาอีก ๓๐ วัน นับแต่วันยื่นคำชี้แจงนี้ ซึ่งพรรคขอยืนยันว่า พร้อมจะปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ทุกประการ

การรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัย

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยพัฒนา โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ ดังกล่าว บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

“(๑).....

“(๒).....

“(๓).....

“(๔).....

“(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตาม...มาตรา ๒๕....

“เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน....(๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความผิดดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

“.....”

ในคำวินิจฉัยส่วนตอนที่ ๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๒ เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคปฏิรูป นั้น ข้าพเจ้าเป็นเสียงข้างน้อยเสียงหนึ่งที่ได้วินิจฉัยว่าศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ สั่งยุบพรรคการเมืองได้ และไม่ชอบที่จะรับคำร้องของนายทะเบียนไว้พิจารณา ทั้งนี้ เพราะเห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๕ (๓) จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ดี โดยที่เสียงข้างมากขององค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ (๕) ที่กล่าว ซึ่งคำวินิจฉัยนี้ย่อมมีผลผูกพันเป็นบรรทัดฐานตามมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญ ข้าพเจ้าจึงจำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัยในเนื้อหาของคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองในกรณีนี้ต่อไป

คำวินิจฉัย

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองฟังได้ว่า ภายหลังจากที่นายทะเบียนได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยพัฒนาแล้ว พรรคไทยพัฒนามิได้ดำเนินการใดๆ เพื่อให้นายทะเบียนพิจารณาแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อครบกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยพัฒนาแล้ว พรรคไทยพัฒนามิได้ดำเนินการให้ครบถ้วนตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เพราะพรรค ฯ สามารถหาสมาชิกได้เพียง ๒,๒๔๓ คนเท่านั้น จึงเห็นว่าได้มีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ (๕) เกิดขึ้นกับพรรคไทยพัฒนาจริงที่จะให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองนี้ได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ส่วนคำร้องของพรรค ฯ ตามหนังสือลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๔ ซึ่งขอยืดเวลาอีก ๓๐ วัน นับแต่วันที่กล่าวนั้น พิจารณแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่มีบทบัญญัติใดๆ ที่ให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาขยายเวลาให้แก่พรรคการเมือง เพื่อดำเนินการให้ครบถ้วนตามมาตรา ๒๕ ได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่มีอำนาจอนุมัติคำขอของพรรค ฯ

ด้วยเหตุผลตามที่กล่าว จึงวินิจฉัยว่าศาลรัฐธรรมนูญชอบที่จะมีคำสั่งให้ยุบพรรคไทยพัฒนา ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ